

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se inapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Războiul din Balcani.

Părerile domnului Dr. Ioan Mișu.

Revista „Luceafărul” din Sibiu s'a fost adresat mai multor politicieni de trunte, dela noi și din regat, cu rugarea, să-și precizeze părerile cu privire la războiul din Balcani. S'a adresat și distinsului fruntaș *Dr. Ioan Mișu*, care a răspuns la întrebările puse astfel:

„Stimate d-le Redactor! Nu știu, dacă mă apropii de vederile D-voastre, și ale factorilor, în primul rând chemați, să dea publicului românesc o orientare luminoasă, relativ la chestiile din Balcani, ce vă preocupă. Cât mă privește individual însă pot spune respicat, că situația internațională nouă, creată prin ultimele evenimente din Balcani și urmările lor ce de acum se pot prevedea, judecată din punctul de vedere românesc, pe mine nu mă neliniștește, ci dimpotrivă, mă întărește în nădejdea unor zile mai bune și pentru noi, căci iată cum văd eu lucrurile:

Cunoscut fiind, că prefaceri teritoriale însemnate, potrivite a schimba raporturile reciproce de putere, nu pot rămânea fără influență asupra statelor învecinate, și știind, că curentele, provocate prin tendințele dominante ale timpului, nu cunosc granițe meșteșugite, deci nu pot fi oprite la hotarele unui stat: noi, Românii ardeleni, element de ordine și progres, cum suntem, de sigur, numai bucura ne putem, văzând că în vecinătatea monarhiei noastre pe un larg teritoriu se formează state naționale cu un mare viitor, și că în apropierea monarhiei noastre triumfează acele idei salvatoare, dela a căror înstăpânire și înfăptuire cinstită în monarhia noastră așteptăm și noi crearea condițiilor indispensabile pentru dezvoltarea normală a vieții noastre românești distincte. În urmăre, noi trebuie să simpatizăm cu năzuințele statelor confederate în Balcani, pentru că prin succesele lor au dus la izbândă principiul libertății naționale și al civilizațiunii europene, care formează și crezul nostru.

Și aceasta putem să o facem cu atât mai mult, cu cât elementul românesc nu e amenințat de nici un pericol din partea confederației balcanice, pentru că acele state nu au nici interes nici putință de a forma revendicări asupra teritoriului locuit de Români.

Dar cum spuneam la început, noi putem prinde chiar noi nădejdi, întemeiate pe prețioasele învățături, ce pot fi trase din evenimentele ultime, căci pățania Turcilor e foarte instructivă.

Iată câteva din aceste învățături, ce pot fi utilizate de factorii hotărâtori chiar și ai statului nostru:

a) Sistemele de guvernământ, întemeiate pe dominația și exploatarea majorităților din stat de către o minoritate privilegiată nu au trănicie, ci mai curând sau mai târziu se prăbușesc în mod fatal;

b) opresiunea unui popor, fie aceea cât de meșteșugită, la momente bine venite se răsbună amar împotriva opresorilor;

c) ideilor generoase de progres și de cultură generală nimenea nu li se poate opune cu succes;

d) forța adevărată a statelor nu residă singur în numărul baionetelor și tunurilor, ci în îndestularea, comunitatea de interese, și mai ales în însuflețirea generală pentru un ideal comun.

Noi Românii ardeleni am fost, suntem și dorim a rămânea cetățeni fideli ai patriei noastre comune, și astăzi mai mult ca oricând suntem conștienți de identitatea de interese în special a Românilor, Maghiarilor și Germanilor din monarhia noastră, drept aceea dorim din toată inima, ca pățaniile Turcilor să ne fie de folos.

Din cele espuse urmează dela sine răspunsul la întrebarea D-voastră, referitoare la atitudinea ce ni se impune.

După mine:

a) în politica esternă vom simpatiza cu confederația balcanică, câtă vreme aceea va respecta și ocroti minoritățile supușilor săi;

b) în politica internă vom ținea și în viitor cu tărie și sinceritate la statul nostru, dar nu vom înceta a solicita mereu crearea condițiilor indispensabile pentru existența noastră națională și pentru progresul nostru cultural și economic.

Iar pentru a nu îngreuna din partea noastră o apropiere reciprocă, reclamată prin interese comune de existență, trebuie să ne ferim a da acțiunilor noastre ascuțituri sau aparențe antimaghiare, ori îndreptate în contra statului din care facem parte.”

*

Sunt clare și luminoase și de astădată părerile distinsului nostru fruntaș *Dr. Ioan Mișu*, pentru că sunt ieșite din o înțeleaptă pătrundere și înțelegere a situației și sunt dictate de cel mai cald patriotism. De dorit ar fi numai, să le înțeleagă toți aceia, la cari s'a gândit domnul *Dr. Ioan Mișu* atunci, când și le-a formulat.

Declarația Monarhului. Maiestatea Sa, împăratul și Regele nostru Francisc Iosif I a spus în fața unei deputațiuni, care i-a predat un memorandum în una din zilele trecute, că raporturile în politica esternă s'au îmbunătățit, și că situația e mai favorabilă. Declarația a făcut bună impresie pretutindenea.

Legea electorală. Un ziar vienez primește informația din Budapesta, că noua lege electorală va fi prezentată dietei încă în cursul lunii acesteia. După noua lege, numărul alegătorilor se urcă la două milioane. Dacă opoziția nu va lua parte la discuția asupra acestei legi, ea va fi votată din partea majorității parlamentare și va fi pusă imediat în aplicare. La începutul anului 1914 se vor face apoi alegeri nouă pentru dietă, pe baza acestei legi nouă electorale.

Din protopresbiterate.

Conferență preoțească în tractul Cetatea de peatră.

Preoțimea tractului „Cetatea de peatră” s'a întrunit în conferență preoțească anuală în 16/29 Octombrie în parohia centrală Borcut.

După săvârșirea serviciului divin și rostita predicii: „Cum trebuie să fie viața omului” prin preotul capelan Augustin Șovrea și după invocarea Duhului Sfânt prin protopopul Andreiu Ludu, — preoțimea s'a întrunit în sala școalei confesionale ortodoxe din loc.

Președintele-protopop Andreiu Ludu, arătând scopolul măreț al conferenței, chemarea sublimă a preoțimii în conferențe și programul de muncă, deschide conferența la 10 ore din zi, prin următorul discurs de deschidere:

Onorațiilor frați Preoți!

Ne intrunește în conferență, nu atât rigiditatea ordinului oficial, cât dragostea de neam și a lui înalțare.

Lumineză-te, lumineză-te, căci în lumină e viață, în lumină și virtute, fericirea și viitorul neamurilor! Iată glasul bisericii, care ne chiamă, iată motorul intrării noastre în conferență.

Ne dăm bine seama, că acele popoare, cari năzuiesc spre lumină și cultură, își vor croi stăpânire, și prin aceasta viitor și fericire; acele popoare însă, cari nu tresar la răsunetul de deșteptare al timpului, vor orbea și pe viitor în întunecul neștiinței, vor robi în lanțurile solăviei, vor vegeta pe oșile peirei, căci după viza înțeleptului Solomon: „Cel înțelept și învățat domn va fi, iar pe cel neînțelept și neînvațat, slugă-l va avea”. Numai cultura îndreptățește existența unui popor — ne spune și vestitul pedagog al zilelor noastre, Dr. Rein, — iar cultura unui popor nu o constituie singularii indivizi savanți, ci masa...”

Pătrunși dar de adevărul, că energia vitală a unei națiuni e poporul, acest izvor de putere trebuie limpezit și întărit prin creștere și cultivare”. Această chemare și datorie incumbă în primul rând acelora, cari sunt destinați pentru popor, cari au luat ființă din ființa lui, au crescut din lacrima sudorii lui, trăiesc din presura lui, și acestia suntem noi, preoții.

Programul de muncă — pentru ea, ca făcili purtătoare de lumină să putem conduce la limanul mântuirii și fericirii oarabia neamului nostru — ni-l învederează cuvintele apostolului Pavel: „Să lăpădem pe omul cel vechi, să ne formăm oameni noi renăsconți sufletește ... inimii curate, caractere neînfrânte ..., cari să fie în stare a purta cu demnitate lupta vieții”.

Păcatul deși s-l omorâm sub vraja cuvântului evanghelic, întunecul s-l împăraștem prin razele luminii culturii! Aceasta o putem realiza, dacă nu ne vom mărgini de a fi numai simpli slojitori mehanici ai misiunii noastre preoțești, ci omentare vii ale Evangheliei, exemple pilduitoare și muncitori conștii și neobosiți întru deșteptarea și edificarea credincioșilor noștri. Atunci se va spulbera dela sine și atribuțiunea cuprinsă în versul lui Eminescu: „Toți pe buze au virtute, iar în ei monedă falsă”, precum și calificativul de „corp inert”, cu care suntem gratificați cu multă îndărăneasă de dușmanii noștri.

„Să ne formăm oameni noi ...” sub raportul intelectual, moral și material, și atunci opera de regenerare a neamului e înfăptuită.

Cel mai competent de a realiza o deslegare norocoasă a acestei probleme, ba singurul chemat și biruitor în a trage brazdă roditoare și mănoasă în ogrorul înțelenit al acestui program, e preotul!

Catehizare regulată în diminețile iernei;

Școala de adulți regulată în serile iernei;

predici alese și pline de duh, rostite în Duminecile și sărbătorile anului;

șezători-conferențe și prelegeri populare, cu ceteri bibliice, literare și economice în după amiezile zilelor destinate Domnului și recreerii;

biblioteci în rândulială și abundante în cărțile laminării, nobilitării și întăririi materiale;

o casă (odaie) de lectură, provăzută cu foi aducătoare de vești bune și îndemnuri nobile;

reuniuni de temperanță, sfătuitoare la moderațiune, economie, trezvie și cinste;

reuniuni de femei pentru înfrumusețarea bisericilor, sălășluitoare de evlavie;

fonduri parohiale și cooperative sătești: izvoare de ajutorare și factori puternici de promovare a atâtor idealuri și trebuințe culturale simțite!

Realizate acestea, am pornit carul cultural al satelor noastre, pe drumul prosper al progresului; am suplini golul din școalele noastre, pricinuit de ingerința străină atât de nefirească adevăratei instrucțiuni și educațiuni; ba am înlocuit chiar și lipsa școalei, prin reînțemeierea așa numitelor școale vechi cu colorit bisericesc, în cari se preda aproape numai învățătura religioasă prin preoți, — iar în casa preotului sau cantorului, vara în tinda bisericii sau pe prispă casei, — dar cu mult efect educativ, căci, aruncând o reprivere asupra trecutului, vom găsi în acele vremuri mai mult duh creștinesc, bisericile pline de credincioși, pe când astăzi cărciumele sunt arhipline în toată vremea!

Pe deasupra ar mai fi de înfăptuit o reuniune de înmormântare tractuală, care — pe lângă că ar sădi în credincioși un sentiment altruist pronunțat și pe lângă că ar acorda în sazuri de moarte ajutoare momentane, prin ceea-ce am feri poporul de ghiarele roiului de cămătari fără de inimă, — ar realiza în timp relativ scurt o avere comună fabuloasă, de zece de mi, prin ceea-ce am întări tractul sub toate raporturile cu adevărat în „Cetate-de-peatră”.

Și multe sunt rezonoanele, cari reclamă în mod imperativ această întărire!

E ivirea unor sece, cari amenință cu primejdiuire integritatea bisericii celei vii;

e spirital de emulare propriu veacului de acum, care a prins rădăcini atât de tari în egoismul de rasă, încât năzuiește la glorie prin subjugare, răpește fericire pentru fericire;

e îngrijorarea noastră a preoților de scartea viitorului nostru și al familiilor noastre.

Astăzi, biserica, popor și noi suntem amenințați și supriși de fiorii grijei ..., dar mâne, — după înfăptuirea programului de muncă atins — vom putea privi cu încredere în viitor.

Și nimic nerealizabil, nimic imposibil în cele amintite. Putin studiu se recere, multă inimă și muncă neîncetată!

La muncă deci vă chiamă cuvântul meu — fraților preoți, — la muncă pe toți: bătrâni cu experiența rutinată a vremii îndurate, și tineri, plini de energia tinereții și cu arma cuvântului mai oțelită, — la muncă solidară pentru întărirea bisericii celei vii, pentru fericirea neamului!

Implorând din nou dela Cel-de-sus înțelepciune, înțelegere și izbândă, vă zic frățescul „Bine-ați venit” și dec'ar conferența preoțească de deschisă.

Se constituie apoi biroul conferenței, aleși fiind prin aclamațiune, de notar: Mihail Georgiu, iar bărbați de încredere, ca verficatori ai protocolului: Aleandru Perhaița și Ioan Herman. Se constată că sunt prezenți 29, absenți 8 preoți.

Înainte de a se intra în ordinea de zi, la propunerea președintelui protopop, care prin cuvinte alese și demne ilustrează înțelepciunea, sacrificiul și dragostea cu cari Excelența Sa înalt Preasfințitul Domn și preabunul stăpân arhiepiscop și mitropolit *Ioan Meșianu*, chiar și acum la vârsta

inaintata conduce destinele bisericii, preotimii si neamului, — conferenta redacteaza si trimite o telegrama omegiala, prin care preotimea tractului rosga ceriul sa dea viata fericita si lungă Excelei Sale Prea Inaltului Săpân.

Deasemenea conferenta trimite, tot la propunerea președintelui protopop, o telegrama insuflita și Ingerului păzitor al neamului, ilustrului domn Vasile Stroescu, a cărui dragoste și jertfire pentru neam și biserică, din belșug a străbătut și în tractul nostru. (Va urma).

Din cercuri preotești.

Greutățile cu cari luptă preotimea noastră.

S'au măcinat și punctele din programele conferențelor preotești și acum mulți preoți vor răsufla ușurați, știindu-se la adăpost, mântuiți de-a mai face rapoarte un an de zile. S'au discutat multe lucruri frumoase și de interes. Mi se pare însă, că preotimea prea puțin s'a ocupat de soarta ei proprie.

Nespuse sunt formele chemării preotești, cam după socota celor ce cu tot prețul vreau să fie celebri prin înscodirea a fel de fel de lucruri, pe cari le pun în sarcina preotimii, cu drept sau fără drept, dar totdeauna strigând că îi lesă duhul. În fața acestor strigăte preotimea, condusă de duhul evanghelie, se dă oap plecat, rămânându-i să discute modalitățile satisfăcării pretenziunilor, fără a-și spune cuvântul de veto față de negocierile de programe, cari tutorora dau sfaturi, fără ca ei să le urmeze.

Vorba e de școală, biserică, cu multe ramificațiuni de reserinite, ori de conducere a poporului în treburi naționale, și alte multe... Advocați, medici, funcționari, toți dau îndrumări cu mare aparat preotimii; încolo altă datoriță nu cunosc, decât a lua parte la alegeri de deputați în sinod, ori congres, ca candidați ori corței pentru camarazi de ai lor. În vremea alegerii ne cunosc toți domni și ne salută, încolo însă suntem „popa“ de colo.

M'am abătut puțin asupra acestei împrejurări, ca să arăt, că preotimea e numai îndrumată, nu și sprijinită în tendințele sale frumoase. Nu zic, că n'ar fi încă multe de făcut, numai că se cere sprijinul binevoitor al tuturor și o considerație înțeleaptă a stării preotimii, căci multe s'năcăzurile cari o pasc. Voiu aminti numai chestia stoler și lecticalilor preotești.

Decăteori nu se zice, ba e aproape convingere formată, că acei tineri de ai noștri trec pragul seminarelor teologice, cari sau o n'ar fi în stare a termina studiile altor școli superioare, sau că sunt din părinți săraci. Mă indoiesc asupra aserțiunei prime; voiu afirma însă, că a doua e prea posibilă. Să zicem, că așa stă lucrul. S'a născut tinerul săras de acasă, s'a zvărăolit și a terminat clasele cerute pentru teologie. S'a trudit și a făcut cum a putut, până s'a văzut gata de „popă“. Câtă bucurie în sânul familiei țărănești, care și-a văzut visul cu ochii, câtă vreme și azi mai trăiește în Român buna credință, că nu-i slujbă de cinste, ca cea de „popă“! Ce mândrie și ușurare simte în sufletul său tinerul din opinică, crezându-se la adăpost de mizeria tratului de până acum. N'ei prin minte nu-i trece, că pot urma și zile mai posomorâte, ca până acum.

Cu mintea încărcată de cunoștințe frumoase, cu inima plină de porniri nobile concurează la o parohie, nu pe ales, ci ori la care, căci n'are înătrău, și e ales. Se căsătorește cu o fată de „popă“, capătă și zestre, cam puțină, câtă-i poate da so-corul, căci mai are acasă 3 fete și 2 băieți la școală.

Cu câtă însuflețire ia cârma parohiei! Parohienii cască ochii, când le cântă „popa“ cel nou; dar banii dela sooru se împuținează, venite nu-s, congrua nu sosește. Trei bani toți, acum aleargă după împrumuturi. Sosește și congrua, dar iute se împrăție fiind puțină, neavând preotul cu toată ovalificăția recerută întregirea maximală.

La casă multe trebuie, vacă, porc etc. În casă servitoare, afară servitor. Dar de unde? Porțiune canonică nu-i de loc sau numai puțină, ce este încă e loc rău și neproductiv. Lecticalul de ocuzur nu-l poți încaasa. Ca preot ție-e rușine să iai casele în lungul satului, de banăvoe nu ție-l aduc și e gata oriza morală și materială. Morală, căci te faci de scârbă cu oamenii, dacă îți pretinzi competența energetică; materială, căci duci lipsă în casă. Venite rari și bagatele, după cari ai să aștepti până se vor îndura parohienii să te miluiască. La îngropăciune ai să mergi, ori îți plătește, ori be, căci ai congrua; cununiele trebuie să le faci, căci at datoriță de-a stârpi concubinatele.

Nici chiar venitele, cari sunt, nu's în songlăsuire cu exigențele de traiu. Mai

demult o zi de lucru era 40-50 fl., azi e 1-2 cor., slujba tot cum a fost a rămas; un car de fân era 6-8 cor., azi e 30-40 cor., îngropăciunea tot cum a fost a rămas; merța de ocuzur era 1 cor. 60 fl. — 2 cor. azi 5-6 cor.; preotul tot cu merța mică a rămas. Unde-i echitatea, unde-i echilibrul, unde-i consonanța? De unde să trăiască preotul?

Da că e vorbă de jertfă, spirituală ori materială, sine trebuie să premeargă? Preotul. Dar preotul nu e și el om? Și oare omul deprimat sufletește, în urma năcăzurilor vieții, cari îi istovesc puterile, poate declina dela sine „totă grija cea lumească“, ca să se dedice numai slujbei preotești, și oare trăind în mizerie poate fi pildă de dărnicie? Cu toate acestea nime nu poate zice, că preoții nu fac tot posibilul, pentru a se achita de toate datorințele.

Da că se cere însă dela preot să ție întru toate paș cu lumea, să-i ușurăm încât-va traiul, măcar încât depinde dela noi. Ar fi binevenită deci uredes, respective regularea stoler și lecticalului din partea superiorităților noastre bisericesti, căci și în această privință preotimea îndură foarte multe inconveniente, mai ales cu încașarea lor. Nu e bine și potrivit, ca duhovnicul și părintele sufletesc al poporului să fie și executorul lui, căci demul-teori preotul strămtorat de împrejurări poate merge prea departe, prin ce se discreditează țigma și se corupe țurme. Cred că nu greșesc, când zic, că e bine să se lase preotul cu cele duhovnicești, căci a lui Dzeu slujbă o poartă.

Georgiu Ciupe preot ort.-rom.

Conferențele învățătoresți.

Tractul Lupșa--Turda.

(Urmare).

Care va să zică, soăderile în jurul propunerii acestui obiect sunt legiion și ele, — darere nu s'au împuținat nici dela introducerea noului plan de învățământ. Și azi în școale forța învățământului matern o formează tortura regulilor gramaticale pe unde se propune limba maternă, și azi memorizările sunt la ordinea zilei. Pot din experiență afirma, că la absolvirea cl. VI., elevii, dacă cumva știu cetei mai fluent și vorbesc ceva mai literar, au primit multă învățatură din limba maternă. Regula e, că școlarii se aleg o foarte puțină învățatură românească. Deosebit de trist trebuie să ne atingă constatarea, că absolvenții școalei populare necum în scris, dar nici cu graiul viu nu-și pot exprima corect și fluent gândirile.

Stagnarea învățământului matern, după mine, provine din prea puținul duh românesc al învățătorilor. Cei mei mulți își fac studiile pe la școala străine, de aceea, nici nu ne prea prinde mirarea, dacă nu au destul simț de limbă, dacă folosesc topică neromânească și pronunță frazele greșit. Faptul ne dă explicație de ce unii învățători nu posed ortografia română, nu scriu corect și nici interpunctiunile nu le pun unde se cuvine. Da că înșiși nu posed bine materialul, cum vor învăța pe alții? Zicala veche ne spune doar, că: orb pe orb când conduce, amândoi cad în groapă. Lipsa de metod la propunere cu toată droaia mehanizării o explică din destul lipsa de orientare a învățătorului în materie. Neposedând bine materia prin astfel, învățătorii, elevii pe buchizare, învățare de rost, ca să scape de blamăgia deoparte, că la examen copii nu știa nimic din română și de altă parte memorizează ca să nu-și prea obosească plămânile cu explicațiile.

E mai ușor de arăta „de aici până aici“ lecțiunea, decât a vorbi oare întregi.

Aș greși mult, dacă toate relele le-aș atribui indolenței și nepriceperii învățătorilor. Sunt și alte cauze — și poate mult mai ponderose — ce împedecă șporul. Timpul scurt, orele puțină din română, silesc învățătorul a concentra materialul, reducându-l la minim. Cercetarea neregulată a școalei lasă multe lacune în sufletul elevilor. Școala nedivizată, cum e peste tot la noi, împedecă învățătorul a aprofunda materia, având a propune în fiecare zi la 6 clase din un număr aproape fără sfârșit de obiecte, — nu e mirare, că prelucrarea materialului nu poate fi cum se cade.

Cunoscând cauzele neajunselor, putem reveni la răspunsul ce trebuie dat la întrebarea: Cum are a se propune studiul limbii române în școalele populare, ca pe deoparte să se curme stările neconsolidate și de altă parte să se dea oarecare avânt instrucțiunii limbii materne?

După cum din cele relatate până aci v'ați putut dumeri, instrucția limbii române urmărește întreit scop în școală.

Invață pe elevi: a) să ougate, b) să simță românește și c) Ougetele și simțirile să le exprime corect în vorbit și scris. Ougetarea, simțirea și exprimarea corectă a acestora se realizează între condițiile ce numai pe scurt le pot espune aci, — a le trata amănunțit, ar face atâta cât a scrie stadiu de câteva volume.

a) Ougetarea sau rezonarea (raționarea).

A ougeta va să zică a aduce în legătură ideile cunoscută, ca să dobândim altele nouă, numite și noțiuni. Pe procesul psihologic al ougetării se întemeiază progresele în arte, științe, civilizație etc., de aceea desvoltarea ougetării trebuie să preocupe în mare măsură pe toți factorii școlari. În ougetare se deprind elevii dela cea dintâi oară în școală și procedura se continuă până la sfârșitul instrucțiunei. Fie că pe noi ne preocupă acum limba română, care se poate cu drept ouvânt numi gimnastica ougetării, țin să accentuez la acest loc cele mai indispensabile condiții la desvoltarea judecării elevilor prin învățarea limbii române. A combina sau a aduce în legătură organică ideile, se știe, poate numai cel ce are idei, apercepții exacte. De unde și urmează, că cea dintâi datoriță a învățătorului la propunerea românei trebuie să fie procurarea de idei nouă exacte pe seama elevilor și respective lămurirea conținutului ideilor ce elevii deja le au din oasa părinților. La aceasta servește așa numitul învățământ intuitiv, care pentru anii 1-2 de școală, conform planului formează învățământ de sine atător, deși intuiția propriaminte este principiu numai (întru cât toate obiectele de învățământ se încep cu intuiție).

Ca intuiția să fie folositoare desvoltării judecării, se cere, ca lucrul ce vine sub intuiție să fie arătat elevilor în realitate, așea să-l vadă, să-l pipăie, guste, să-l simță căldura, frigul, să-l cunoască cu un ouvânt nu din descrieri, ci alevea din natură — până în amănuntele cele mai mici. Regiunile, orizonturile mai largi învățătorul asemenea le face cunoscută nu de pe catedră, ci cu ocazia escursiilor la câmp, la locuri istorice, în muzee, ateliere etc., le esplică și introduce elevii a lua înșiși parte activă la săvârșirea lucrărilor, funcțiunilor de tot felul.

Procedura, repetită des, îmbogățește spiritul elevilor, căci asela capătă idei, nu vorbe. Și nu singur intuițiile proprii au a se face așa. Toate regulile de gramatică, sintaxă, toate noțiunile ce au conținut cum am zice mai spiritual, se extrag din ouzuri reale, din idei concrete cu note comune.

Namăi după ce notele comune au intrat în spiritul elevilor, este iertat a proceda la scoaterea regulii și la comunicarea numelor (vorbe) ce espimă noțiunile câștigate. Cel mai mare dușman al ougetării este mehanismul. Sab mehanizm înțeleg buchizările de rost, fără intuiții, fără aplicări. În școala mehanizmului nu vede omal decât fețe acre, persoane timide, cari se trudes, însă nimă real nu obține.

Am avut ocazie nu arareori a vedea școale, unde se face intuiție, însă după a procedea greșit ca aceasta: Cunoașteți voi copii, găina? — Cunoaștem. Știți ce e găina? — Știm, găina este animal de oasă: Spaneți acum ce înseamnă animal? Animal înseamnă dobitor!... Intreb acum: se poate numi această intuiție, care procură noțiuni exacte? Învățătorul care întuește așa, este propagatorul oratului verbalism în școală. Vai de ougetarea ce se desvoaltă în elevii din așea școală! Mai bine ar rămânea fără instrucție... (Va urma).

Convocare.

Pe baza conșluzului comitetului central dia 14 Decembrie 1912 și în conformitate cu §-ul 20 din statute, convocăm a

XXIV-a adunare generală ordinară

a Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu, la Gales pe Duminec, în 29 Decembrie n. s. c., la 11 ore a. m.

PROGRAM:

1. Prezentarea raportului general al comitetului central, a rațiociniilor pe anul 1911 și a proiectului de budget pe 1912.
2. Propuneri eventuale din partea membrilor.
3. Discurs de interes general economic.
4. Alegerea comitetului central pe un nou period statutar de 6 ani.
5. Verificarea protocolului ședinței. Sibiu, 17 Decembrie n. 1911.

Pant. Lucața, prezident.

Vic. Tordășianu, secretar.

Dela sate.

Sfințirea bisericii și a școalei din Tâmpa.

La 2 kilometri depărtare de gara Piski pe valea Streului și situată înfloritorea comună Tâmpa, care până mai zilele trecute era o comună puțin lustră în seamă, fiind mică la număr, 120 familii cu circa 350 suflete, români greco-orientali. Circularea estraordinar de mare a trenurilor, a făcut ca spațioasa stațiune dela Piski să nu poată cuprinde în sine mulțimea trenurilor, cari se concentrau aci; deci s'a ivit necesitatea de a lărgi stațiunea, unde nefind destul loc, s'a ales marginea comunei Tâmpa, unde s'a construit o gară foarte mare, în care se concentrează și de unde pleacă toate trenurile de mărfuri.

Acesta a adus asupra țăcutei comune o adevărată invasiune, a tot felul de străini, ca muncitori și funcționari, cari ca număr coplesesc pe vecii locuitori.

Ne era teamă, că această conglomerare de străini va aduce cu sine stângerea pe inoetul a puținilor noștri frați. Realitatea însă ne dovedește contrarul îmbucurător. Tăcuții noștri frați, conștii de menirea lor, cu dragoste nesclintită față de așezămintele noastre culturale, văzându-se strămtorați, fără a alarma lumea și fără a șovăi, s'au pus pe muncă, zidindu-și fortărețele scutitoare, cari să-i apere în toate timpurile de toate ispitele, — făcând să tresalte inimile noastre, ale privitorilor frați, de bucurie, iar ale străinilor de admirare:

Astăzi intrând în comună, în mijlocul ei să înalță maiestros într'un singur intravilan noua biserică și fiica ei noua școală, zidite acum în vara aceasta după planul dlui arhitect Pamfile, — și cari au reclamat suma de 24 000 cor., afară de materialul trebuincios. Iți va putea închipui ori cine greutățile ce le-a întâmpinat acest mic popor, până ce a ajuns a-și vedea îndeplinit un vis atât de demult dorit.

Deja cu ani înalate, nu arare ori mi s'a dat ocaziunea să întâlnesc pe la oficiul protopresbiteral, membri din comitetul parohial ori epitropi, parte singuri, parte sub conducerea inv. A. Laslău, entru a face fel de fel de combinații, cum și-ar putea zidi biserică nouă, căci cea veche pe lângă aceea că era singură într'un vârf de deal, mai amenința și cu surpare și a fost închisă din partea administrației; — dar mai presus de toate o școală nouă, fiind cea veche amenințată și ea cu surpare. Sărmanii credincioși cu câtă dragoste de oasă se adresa pentru sfaturi ori cărui cărturar, spunându-i și multe pedeci ce le stau în cale, cari constau nu atât în așafierile financiare, de cari nici odată nu i-am auzit tănguindu-se, ci mai vârtos în năeszul nostru tradițional, românesc, — neînțelegeria. Era adevă vorba de alegerea locului de zidire.

După multe consfătuiri cu conducătorii poporului, însă i-a suțesc vrednicului nostru protopresbiter, Dr. Ioan Dobre, a afla modalitatea de a face pace între frați. Eșind la fața locului în repetite rânduri, cu părinteștiile povețe încetgându-i pe toți într'un singur gând: i-a adus la înțelegere și la fapte.

Devenind, în toial acestor frământări, parohia vacantă, prin pensionarea fostului paroh, a fost încredințată parohia spre administrare păr. D. Bobeiu din Petrezi, după care fapt s'au și început zidirile, cari în câteva luni s'au finit.

Actul solemn al sfințirii s'a săvârșit Duminec, în 14 Octomvrie, prin mandatarul Escel. Sale Inalt Preaf. Domn Archiepiscop și Mitropolit Ioan Mețianu, Prea Cuvioșia Sa Protosinocel Dr. Eusebiu R. Roșca, director seminariul, care a soșit deja în ziua premergătoare.

Sâmbătă, în 13 Octomvrie un grup de preoți tractuali, în frunte cu protopr. Dr. Dobre, și cu corul țărănesc mixt din Biserăria și popor mult, așteptau pe peronul gării Piski sosirea acceleratului de 12 și jum. ore, care avea să aducă pe Ilustrul mandatar.

La oprirea trenului apare Preacuvioșia Sa, însoțit de P. On. Domn Dr. Vasile Stan, profesor seminariul și diacon. Coborând din tren P. Cuvioșia Sa este binevenat din partea P. On. Domn protopresb. Dr. Dobre, care în cuvinte călduroase arată în numele preotimii și a tractului, ce il ere sub păstorire, bucuria de care sunt toți cuprinși, din prilejul primirei, pe teritorul tractului, a Ilustrului mandatar. Îl răspunde Prea Cuvioșia Sa, spunând că ou mult dreg vine în mijlocul poporului, ca să predeie destinațiunei sale, cele două foculare de credință și cultură, biserică și școală, — și mulțamește pentru primirea călduroasă.

Era tocmai pausă în lucrarea fabricii, pentru prânz, când în decursul ouvin-

telor de bineventare, aproape toți muncitorii au eşit și ei peste șine, ca să se îndulcească de câteva cuvinte rostite din gura celui ce reprezenta pe capul nostru suprem bisericesc.

În aceste momente înălțătoare de suflare, n'am putut fi însă cruțați, ca la toate manifestațiunile noastre. Nu s'a permis corul să cânte, nici măcar un „bine ai venit“, sub pretext că e oprită ori e fel de primire cu cântări sau muzică în localitatea gărei. Nu ne ar fi fost indignarea așa mare, dacă ar fi oprită această generală, — nu însă numai pentru noi.

S'a luat apoi prânzul în restaurantul din Piski, la care au participat pe lângă ilustrii oaspeți și preoții întâmpinați. Pe la orele 2 și jum. s'a făcut plecarea spre Tâmpa, cu trăsurile. Aici convoiul de trăsuri oprindu-se, Preacuvioșia Sa este întâmpinată de aproape întreg poporul, în frunte cu păr. D. Bobeu și inv. A. Laslău. Prea Cuvioșia Sa este bineventată din partea administratorului parohial — căruia îi răspunde Preacuvioșia Sa. S'a vizitat apoi noua zidită biserică și școală. La orele 3 s'a servit vecernia și utrenia prescriasă, prin protopresbiterul Dr. Ioan Dobre. După toate acestea oaspeții au urcat iarăși trăsurile, continuându-și calea la Petreni, unde au fost găzduiți la familia adm. par. Bobeu.

Duminecă pe la orele 9, sunetele clopotelor și bubuitele tesașurilor vesteau începerea serviciului Dzeese, făcându-se sfîntirea apei, stropirea și încunjurarea bisericilor, și în fine liturgiile, oficiată din partea Prea Cuvioșiei Sale cu asistența și conslujirea următorilor: Dr. I. Dobre, protopresbiter și preoții Adam Groza, din Coștel, George Ghile, Băla, Alexandra Patrău noul ales par. în Tâmpa, D. Bobeu, adm. par. în Tâmpa, G. Popoviciu, din Sântandreeș, Adam Lula din Biscaria, Andreu Truca din Smeria, George Copos din Cristur și diaconul ceremonial Dr. V. Stan.

În sfârșit Prea Cuvioșia Sa a ținut o frumoasă vorbire, arătând prin cuvinte avântate însemnătatea bisericeii pentru mântuirea sufletului. Efectul unei astfel de predicii atât de aprofundate și cu aplicări la viața zilnică, se putea ceti de pe fețele satelor de credincioși, cari fețe oglindeau starea sufletească, — cum fiecare la auzul cuvintelor și le aplică la propria sa stare a sufletului. La finea prediciei au fost acentuate și jertfele aduse pentru zidirea bisericilor, cetindu-se cu laudă numele dăruitorilor. Vorbirea a fost încheiată între puternice urale de „Să trăiască!“.

Din biserică am plecat, în sunetele clopotelor, preoții în odșidă, cu rapori, și întreg poporul, la școală, unde s'a efectuat sfîntirea.

Aici cu mult avânt și însuflețire a vorbit domnul profesor Dr. Stan, arătând însemnătatea școlii, binefacerea învățării și starea noastră culturală, prezentă și din trecut, și îndemnând la îmbrățigarea cu drag a cărții. Îndemnând apoi poporul, care a știut jertfi aproape peste puterile sale, pentruca să-și zidească o astfel de școală, palat, — să nu li lase nici odată necercetat, trimițându-și copiii regulat, unde să-și adape sufletul insetat, din apa recoltată a științei. Această mădușă și în gratu dalee grăită vorbire a fost răsplătită cu puternice urale de „Să trăiască!“.

De încheiere protopresb. Dr. Dobre a citit lista dăruitorilor pentru școală, — și în urmă prin cuvinte alese mulțămeste dlui Dr. Stan, pentru ostenele și pentru munca ce o desvolcă pe terenul școlii noastre românești.

Prea Cuvioșia Sa a stropit apoi întreg poporul cu apă sfîntită.

Până a se așeza masa, Prea Cuvioșia Sa, retrăgându-se în apartamentul învățătorului a ținut recepțiile: Protopresbiterul, cu preoțimea tractuală, Comitetul parohial, notarul cerual, ca reprezentant al administrației, etc.

Pela orele 2 p. m. s'a luat masa comună, în spațioasa sală a școlii, la care au luat parte ca la 60 persoane. În decursul mesei oaspeții au fost delectați, cu frumoase cântări, de corul mixt din Biscaria, cor compus din țărani și țărănuțe. Un mănunchiu de juri și fetițe îmbrăcate în costume naționale, cu o rară precizie executau cântările noastre naționale, după cum au dat răspunsurile și la liturgiile, cu atâta acuratețe, încât ne-a pus pe toți în uimire.

Șirul toastelor l-a început Prea Cuvioșia Sa ridicând paharul pentru Majestatea Sa Regele, — Protopresb. Dr. Ioan Dobre pentru Excelența Sa. Parohul G. Ghila pentru Prea Cuvioșia Sa, mulțămindu-i, pentru tactul cu care a săvârșit sfîntirea, și pentru ostenele la cari s'a angajat venind în mijlocul nostru, pe un timp atât de nefavorabil. Păr. A. Patrău a toastat, pentru protopresb. Dr. I. Dobre. Adam Lula, pentru administrație, reprezentată prin notarul cerual, Notariul a toastat pentru adm. par. Bobeu, George

Popoviciu, pentru prof. Dr. V. Stan, Prof. Dr. V. Stan, pentru preoțime și învățătorime. Păr. Adam Groza, pentru popor.

În fine Prea Cuvioșia Sa încheie și-urul toastelor, și luându-și rămas bun să depărtează însoțit de prof. Dr. V. Stan, între ovațiunile fără sfârșit, ale celor prezenți. A fost însoțit până la gară de protop. Dr. Dobre și de preoții Adam Groza și D. Bobeu.

La 6 ore am luat parte la concertul și predarea unor dialoguri și triloguri din partea corului din Biscaria. Sala a fost prea mică de data asta pentru a cuprinde publicul ce venise să-și mai adape sufletul la auzul frumoaselor noastre cântări, și a trage multe învățăături folositoare din predările ce au urmat.

Corul și de data aceasta a fost la culme, în executarea cântărilor. Dispune de forțe bunișoare. Având în considerare elementele din care e compus acest cor, țărani și țărănuțe sficioși, crescuți în vârtejul străinilor, — ar putea face fală nu numai satelor noastre miciute, ci chiar și orașelor.

Și acest cor nu e condus de vre-un om cu mare pregătire musicală. Conducătorul e un simplu muncitor în fabrica de vagoane din Piski, — Oprisa, — care și-a însușit în mod privat meșteșugul conducerii de cor, — dar muncind din greu, fără șovăire și fără a-și pierde pașnița, în câțiva ani — a arătat ce e în stare a face un om cu voință tare și cu atragere către lucru. Meritul pentru existența acestui cor, și pentru frumoasa lui înaintare, fără îndoială, îi revine și părintelui Adam Lula din Biscaria, care prin poveștele sale îi știe ținea străni la oaltă. Tot păr. Lula îi revine și meritul succesului peste așteptare, cu care au predat unele fete din cor, trilegurile: despre portul național, sărbătorilor băbești, despre limba românească, toate predate cu atâta istețime și într-o limbă atât de curată și fluentă, încât îți părea ca și înainte nu țărănuțe fără școală românească, ci domnișoare din pension.

Învățătorul A. Laslău ne-a delectat cu predarea anecdotei „Țiganul împărat“ de Speranță.

A urmat apoi joc și veselie până de către ziuă, când ne-am depărțat, cu inimile edăpate din isvorul satisfacției și a bucuriei că am avut fericierea a serba o zi de îndoit praznic, — cu frații noștri pe cari îi creдем ajunsă la apropiata lor prăbușire, dar cari plăcut prilej ni-au dat a vedea în ei un popor cu viitor, căruia ziua de mâine îi suride.

Cor.

NOUTĂȚI.

Din cauza sfintei sărbători Sf. Nicolae numărul cel mai de aproape al ziarului nostru va apărea luni la orele obișnuite.

Cas de moarte. Conteles Csaky Albin, fost president al casei magnaților și pe vremuri fost ministru de culte și instrucțiune publică al țării, a decedat în Budapesta, după lungi suferințe. De numele său sunt legate legile bisericești (căsătoria civilă, matriculele etc.) și legea despre azilele de copii.

Bancnote nouă. În săptămâna viitoare, luni, vor intra în circulație bancnote nouă de 100 coroane. Foia oficială descrie cu deamănuntul noul fel de bani, care ar fi să aducă bucurie în lumea de astăzi bătută de griji și sărăcie. Desemnal bancnotelor este înalt de 108 și lat de 163 milimetri; pe olată poartă textul german cu adausul obișnuit în limbile naționalităților din Austria; pe latură a doua se află textul ungurec ca și până acum, cu excluderea limbilor nemeghiare.

Monument lui Cicero. Orașelul italian Arpino, sfârșit la mijlocul drumului între Roma și Neapole, va înălța o statuă marei orator roman Marcus Tullius Cicero în locul său natal, care pe vremea clasicității purta numele de Arpinium.

Premii pentru servitoare. Poliția orașului Sibiu împarte și în anul acesta 168 coroane ca premii între servitoarele cari au servit cel puțin cinci ani la același stăpân și din plata avută au pus ceva la o parte. Anunțarea se face până la 31 Decembrie n. la căpitanul de poliție din Sibiu.

Roman dramatizat. Scriitorul Gerhart Hauptmann, sfârșindu-se în Stockholm cu prilejul distribuirii premiilor Nobel, a declarat unui ziarist, că terminând scrierea sa dramatică *Olissee*, se va apuca îndată de dramăizarea romanului „Comoara domnului Arne“ de Zelma Legeröf. Această nouă dramă, a zis Hauptmann, o va scrie în Italia.

Revistă nouă. Cu începere dela 1 Ianuarie 1913 apare în Cluj o revistă lunară politică socială și științifică „Orientul Român“, în broșuri de câte trei coale, sub conducerea dlui V. E. Moldovan. A-bonamentul zece coroane pe an.

Nou Conte Monte Cristo. Curtea cu jurați din Zara a osândit la 5 ani de temniță pe un agent cu numele *Urici*, care a outreerat Dalmația făcând înșălătorii sub numele de Conte Monte Cristo.

Convocare. On. membri și clubului comitatens român din comitatul Făgărașului sunt rugați cu toată insistența a participa la ședința clubului, care va avea loc: *Duminecă în 22 Decembrie nou a. c.* la 7 ore seara în sala cea mică dela Hotel Paris. În vederea adunării generale municipale din 23 oct. ședința clubului va fi deosebită importantă. Făgăraș, în 16 Decembrie 1912. Dr. Ioan Șenchea m. p., președ. Matei C. Jiga m. p., secretar.

Pedeapsă aspră. O societate industrială pe acți în Arad își angajase 15 învățăcei fără să facă contractul necesar cu părinții copiilor în fața corporațiunii industriale. Directorul societății a fost pedepsit z-lele acestea pentru transgresiune cu o amendă de 350 de coroane.

Dela „Asociațiune“. Dl Dr. Nicolae Schiau, avocat în Meroures, și-a resuscipărat feliicitările de ziua onomastică contribuind pentru fondul Muzeului „Asociațiunii“ suma de 10 cor., pentru care dar fi exprimăta sincera noastră mulțămire. *Biroul „Asociațiunii“.*

Posta română. De vre-o opt zile nu mai primim gazete din România. Care poate fi cauza? Se confieșă toate la grație?!

Anunț. Se anunță onor. public, că școala de industrie națională a Reun. fem. rom. din Sibiu (Berggasse 9) a deschis la 15 Dec. a. c. un salon de confecțiuni sub conducerea dozoarei maestre B. Bärdeș, absolventă cursului superior de croitorie din Berlin. Se primesc tot felul de comenzi: costume englezești, toalete de bal, de stradă, bluee etc. cu prețuri moderate. Pentru esoutarea corectă a comenzilor, dozoara maestră își ia deplină răspundere.

Școala de industrie națională a Reun. fem. rom. din Sibiu (Berggasse 9) anunță, că la expoziția deschisă în atelierul școlii, se află spre vânzare, cu prețuri moderate, diferite obiecte (broderii românești, covoare, perinițe, pungulițe, obiecte pirogravate etc.), care pot servi ca daruri de Crăciun. Expoziția se poate vizita dela 10—12 a. m. și 2—4 p. m. începând de la 19 l. c până la 4 Ian. 1913. Intrarea liberă.

Profesor universitar. Președintele William Taft este chemat la universitatea din Yale ca profesor de științele juridice, cu retribuție anuală de 5000 dolari. Se crede că Taft, îndată ce și va termina slujba de președinte al Statelor unite, va primi catedra oferită.

Americane. Într-o casă de joc din Newyork au fost arestate nu mai puțin de patrușeci de domnișoare, toate eleve ale unei școli superioare de fete, și nici una mai mare de 16 ani.

Valoarea bastonului de mareșal. Bastonul de mareșal, adus regelui Carol al României din partea țarului Nicolae, este înorestat cu numeroase pietri scumpe, a căror valoare se cifrează la suma de 300 mii de coroane.

O sufragetă și moda. Conducătoarea sufragetelor americane, Mrs. Chapman Catt, a ținut în Newyork o prelegere despre îmbrăcămintea femeilor de astăzi, zicând că dacă sexul feminin voeste să dobândească libertatea, are înainte de toate să se lapede de corsetele și de părările de astăzi. „Noi americanele, a zis prelegătoarea, ne închipuim că suntem frumoase; dar în realitate noi suntem monstruoase, oăci hainele ce le purtăm ne împedează în fiecare mișcare și ne ruinează corpul. Noi nu mai suntem nici mame, nici femei, nici tovarășele bărbaților noștri; noi nu suntem altceva, decât selavele ridicole ale croitorelor. Ba pe de-asupra avem să plătim serviciul de solave cu banii câștigați de bărbații noștri. Ca să ajungem independente de sexual bătășes, trebuie mai întâi să fim independente de croitorele noastre; iar miliardele, date pentru toalete și pălării, să le întrebunțăm pentru lucruri mai bune. Atunci vom fi mai puțin ridicole, și mai mult respectate“. — S; pare, că Mrs. Chapman Catt vorbește în deplină cunoștință de cauză.

La fondul Dr. P. Șpan pentru ajutoarea copiilor de Moși, aplicați la meseria al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“, au mai dăruit: Petru Todoran, paroh (Curechiu), soția sa Victoria n. Giuroa și copiii lor Horia, Ioan și Viorel, cor. 1, Teofil Gomboș, proprietar (Desna), soția sa Rafila n. Cârja și copiii lor Brutus, stud. gimn. (Arad), Valeriu, stud. cl. 2-a civ., Maria-Sara, Elena și Vasile-Iulius, câte 20 bani, în total cor. 1.40, Candid Popa, inv. 20 bani, Teodor Gherman, vigili silvanal (Poșaga-de-sus), trimițând pe frații Maria, pentru croitoria națională și pe Toma, pentru meseria de cismar, ambii copii văduvei P. Andraș din Brășești 2 cor., Sabin Mladin, sodal muelar 20 bani, Lazar Chirilă, inv. Muncel 50 bani și Vic. Tordășianu, prezident 10 bani. Starea fondului cor. 1.432.56.

Alcoolul. În vin, în bere și în rachiu nu se găsește aceeași cantitate de alcool. Berea are 3—8, viul 10—14, rachiu 20—60 sau uneori și mai multe procente de alcool. Deși vinul bunăoară conține o cantitate mai mică din acest venin, totuși nu se poate zice că băuturi de vin conșumă alcool mai puțin, decât băuturi de rachiu; oăci de obicei cei dintâi beau cantități mai mari de vin, decât cei din urmă de rachiu. — În Ungaria se cunoaște rachiu numai începând cu anul 1650. Atunci era o marfă foarte scumpă. S'a iefinit pe la 1820, când a izbutit fabricarea de spirt seos din cartofi. Rachiu șteftin îl consumau atunci, ca și astăzi, mai ales lucrătorii. — Țara noastră consumă anual peste 3 milioane hectolitri de vin, aproape un milion și jumătate hectolitri de bere, și două milioane hectolitri de rachiu. Da fiecare locuitor al Ungariei se vine pe an: 16 litri vin, 7 litri bere și 9 litri de rachiu. Valoarea în bani a cantităților consumate este 600 milioane de coroane. — Germania cheiltește pe an 3080 milioane coroane pentru băuturi alcoolice. — Mai mult vin se bea în Franța, mai multă bere în Belgia, și mai mult rachiu în patria lui Hamlet, în Danemarea. — Țara cea mai cumpătată în Europa este Norvegia, unde se sfia orașe lipsite cu totul de birturi. Rezultatul se observă în fiecare an la asentanări: se prezintă feciori tot mai voinici; pe când în țările alcooliste la esantare se înfățișează indivizi tot mai mărunți și mai pipernicioși. — Europa întreagă (cu escepția țărilor balcanice, de unde lipsesc datele) consumă anual următoarele cantități în hectolitri: 110 milioane de vin, 180 milioane de bere și 19 milioane de rachiu, — cu totul în preț de 21 miliarde coroane; băuturi se vor mângăea poate cu vorba: Scump, dar face!

Dela Despărțământul Sibiu al „Asociațiunii“.

Convocare.

Conform §§-lor 41 și 45 ai statutelor „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ avem onoare a convoca *Adunarea ceruală ordinară a despărțământului „Sibiu“*, ce se va ține în comuna Bungard, Duminecă în 9/22 Decembrie s. c. la orele 10 s. m. în edificiul școlii, cu următorul program:

1. Deschiderea adunării ceruale.
2. Raportul general al comitetului cerual pe anul de gestiune 1911—1912.
3. Raportul casarialui pe anul 1911 și statorirea bugetului pe anul 1913.
4. Alegerea unei comisii pentru revizuirea raportului general și al casarialui.
5. Alegerea unei comisii pentru înscrierea de membri noi.
6. Raportul comisiunilor de sub punctele 4 și 5.
7. Prelegeri populare de cuprins cultural și economic.
8. Închiderea adunării.

Romul Simu viceprezident.

Victor Stanciu notar.

Teatru.

Astăzi, Mercuri se dă pentru a doua oară tragedia „Zriny“ de Körner, iar mâine, Joi, comedia „Das Leutnants Mündel“.

Cărți și reviste.

Cultivarea viei, manauera vinului, morburile și vindecarea lor, este un volum cu un conținut bogat, având peste 153 ilustrațiuni și 300 pagini de tipar. Se capătă la autor — D. D. Graw, inv. — Som'yog'yörtelek, poșta Keszshidég (Sz'agy m.) cu prețul de 2 cor. + porto 20 fileri. La 10 exemplare comandate deodată se trimite 1 exemplar de onoare.

Nr. 777/1912.

(406) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa II **Bozeș**, în protopresbiteratul Geoagiului, prin acesta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat a dotației preoțești.

Cererile instruite conform Regulamentului sunt a se înainta subscrisului în termenul deschis, iar reflectanții sunt poftiți a se prezenta în comună spre a se face cunoscutei poporului.

Geoagiu, 1/14 Decembrie 1912.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Popoviciu
protopop.

Nr. 14,220 Bis.

(404) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a II **Acmăr**, tractul Albeii-Iuliei, se publică prin aceasta concurs din oficiu cu termen de 30 zile în foaia „Telegraful Român“ pe lângă emolumentele din coala B. despre întregirea dela stat.

Suplicele concursuale instruite conform legilor în vigoare, sunt a se înainta în termenul deschis oficiului protopresbiteral gr.-or. al Albeii-Iuliei, și petenții, cu observarea dispozițiilor regulamentare vor avea a se prezenta la biserică în comună spre a cânta, cu vânta și eventual a celebra sfânta liturgie.

Sibiiu, din ședința consistorului arhidiecezan, ca senat bisericesc ținută la 27 Noembrie 1912.

Consistorul arhidiecezan.

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște

AVIZ.

„Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște“ primește depuneri dela

Cor. 2000 cu 5%, iar dela
„ 5000 cu 5¹/₂%.

→ Darea o plătește institutul. ←

(407) 1-10

Direcțiunea.

Mișelule!! Nici acum încă nu ți-ai însemnat o, că eu numai tuburi de **Jacobi-Antinicotin** fumez!

(106 a) 12-13

Nr. 761/1912.

(402) 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa II **Mermezeu-Văleni**, în protopresbiteratul Geoagiului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru congruă.

Cererile de concurs instruite conform normelor din vigoare să se înainteze subscrisului în termenul deschis, iar reflectanții să se prezinte în comună pentru a face cunoștință cu poporul.

Geoagiu, 24 Noembrie v. 1912.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al tractului Geoagiu, în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Popoviciu
protopop.

Nr. 1079/1912.

(408) 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător-cantor la școala noastră confesională din comuna **Hăghig** prin aceasta se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“:

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

Salar 700 cor. dela comuna bisericească. Dela Ven. Consistor arhidiecezan.

Cvartir natural și lemne pentru foc, și grădina prescrisă de lege.

Alesul e îndatorat a forma cor cu elevii și a cânta cântările liturgice cu ei.

Suplicele de concurs sunt a se înainta la subscrisul în Bereczk, comitatul Hárómszék în termenul prescris.

Bretcu, 18 Noembrie 1912.

Oficiul protopresbiteral român gr.-or. al tractului Treiscaune în conțelegere cu comitetul parohial.

Constantin Dimian
protopresbiter.

Nr. 1256/1912.

(403) 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională din **Herseni** se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Salar 1000 cor., și anume: 300 cor. din repartiție, în care se socotește și cele 5% după dare; iar 700 cor. ajutor dela stat, cvartir în natură și 20 cor. relut de grădină.

Cel ales are îndatorirea de a conduce în Dumineci și sărbători copiii la biserică și a cânta cu ei la sf. liturgie, a îngriji de grădina de pomărit și școala de repetiție gratuită.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Făgăraș în conțelegere cu comitetul parohial.

Făgăraș, la 24 Noembrie 1912.

Nicolae Borzea
protopop.

Anunț.

Sunt ofician și proprietar, cu drept de penziene și venite anuale de 4000—5000 cor., doresc cunoștința unei fete bine crescute sau văduvă fără copii, care dispune de 10.000 cor.

Adresa: **Dicsőszentmárton**, „Postrestant Nr. 294“. (405) 2-3

Serviciu prompt și conștientios.

Prima fabrică transilvană

ces. și reg. privilegiată

de casse de fier și oțel,

și

lăcătușerie de artă și construcție,

instalată cu putere electrică.

E. Pucece,

Sibiiu — Nagyszeben

Strada Faurului 19 (Schmidgasse).

(138, 18-20)

Cataloge de preț gratis și franco.

Recuisite de scris se pot procura dela **Librăria arhidiecezană**

Onorate Domnule!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, deja din anul 1910 începând am deschis în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Dau orice informații în orice cauză ce se ține de Budapesta. Dau informații relativ la petițiile înaintate la diferitele ministere și la alte oficii publice. Dau informații în chestii de licențe. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Cu drag îi conduc prin Budapesta pe aceia, cari vin să vadă frumusețile orașului, ori au afaceri prin capitală.

Cumpăr pe bani gata

tot felul de galițe, ouă, miei, porci, oi, viței, vite mari, porci, lână, piei, iepuri, — mai departe mere, pere, nuci, prune, miere de stup, ceară, fasole, cartofi, ciuperci, varză, vin, rachiu, fân, mohor, lemne; păduri, moșii.

Dacă îmi trimiteți adresa

bucuros Vă trimit în fieștecare săptămână un „Aviz săptămânal“ despre prețurile diferitelor mărfuri din Budapesta.

Exoperez

dela băncile cele mari din Budapesta împrumuturi pe amortizare cu procente mici.

Vă fac atent

că în interesul DV. este, dacă în orice cauză Vă adresați mie. Dacă veniți la Budapesta, să veniți la mine, căci eu Vă recomand advocați buni, medici vestiți, Vă conduc pe la fabrici să Vă alegeți mașine, motoare, mori, ferestre, pompe, automobile etc. Grijesc ca să nu fiți înșelați. Fiind de față, ca martore la facerea contractului, nu las ca contractul să conțină altceva, decât aceia, ce am hotărât și cum am tocmit.

Zilnic primesc plângeri dela țărani români, cari cumpărând mașini prin agenți străini, au fost înșelați iscăbind contracte a căror conținut nu l-au cunoscut neștiind țărani români ungurește.

Planul meu este ca, conducând pe românul nostru la fabrici și nu la agenți de mașine, drept din mâna primă să-și cumpere cele trebuincioase, și să-i scutesc de șarlataniile agenților și să-l scap de procese. — Vă ofer serviciul meu cinstit și românesc pentru o taxă mică. Pentru răspuns alăturați o marcă postală.

(328) 7-10

Cu stimă:

L. OLARIU, Budapesta, II., Tölgyfa-u. 16. II. 8.

în Buda, lângă podul „Margithid“.

REVERENZI!

Premiat:

Expoziția internațională de modă, Paris 1911: Grand Prix și m. de aur.

La „Croitoria Universală“ I. PETRASCU

Sibiiu, strada Cisnădiei 30. — Telefon Nr. 172.

Bogat asortată cu cele mai bune și fine stoffe se primesc și execută

Reverenzi pentru on. preoți

în cele mai bune condițiuni. — Croială modernă. — Serviciu solid și grabnic. —

Pentru lucru se garantează. — Prețuri moderate. (472) 18-

— Spriginiți industria română. —

Premiat:

Expoziția universală din Roma 1911: Grand premiu și med. de aur.